

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

Cengiz Han ve Mirası

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

Cengiz Han ve Mirası

Editörler

Doç. Dr. Cem KORKUT
Dr. Mürsel DOĞRUL

Danışma Kurulu

Prof. Dr. İsenbike TOGAN / TÜBA Şeref Üyesi
Prof. Dr. Selçuk ESENBEL / TÜBA Şeref Üyesi
Prof. Dr. Feridun EMECEN / TÜBA Asli Üyesi

Ankara, 2021

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

Genghis Khan and His Legacy

Editors

Assoc. Prof. Cem Korkut

Dr. Mürsel Doğrul

Danışma Kurulu

Prof. Dr. İsenbike TOGAN / TÜBA Honorary Member

Prof. Dr. Selçuk ESENBEL / TÜBA Honorary Member

Prof. Dr. Feridun EMECEN / TÜBA Full Member

Ankara, 2021

CENGİZ HAN VE MİRASI
© Türkiye Bilimler Akademisi, 2021
Bilim ve Düşün Serisi No: 32

ISBN: 978-605-2249-76-5

Bu kitapta yer alan tüm yazıların dil, bilim, etik ve hukuk açısından bilimsel sorumluluğu yazarlarına aittir. Editörlerin ve Türkiye Bilimler Akademisi'nin sorumluluğu bulunmamaktadır.

Türkiye Bilimler Akademisi
Vedat Dalokay Cad. No:112 06670 Çankaya - Ankara
Tel: +90 312 442 29 03 • www.tuba.gov.tr

Editörler

Doç. Dr. Cem Korkut
Dr. Mürsel Doğrul

Grafik Tasarım

Erdal Tarkan Kara

Birinci Baskı

750 Adet

Baskı Yeri, Tarihi

TDV Yayın, Matbaacılık Tesisleri, ANKARA • Eylül 2021

Cengiz Han ve Mirası / ed. By Cem Korkut, Mürsel Doğrul. -- Ankara: Turkish Academy of Sciences, 2021.
390 pages; 24 cm. -- (Bilim ve Düşün Dizisi. Cengiz Han Serisi No; 32)
Includes bibliographical references.
ISBN: 978-605-2249-76-5
1.Cengiz Han, 1162-1227. 2. Genghis Khan, 1162-1227. 3. Moğollar-Tarih. 4. Mongols-History.
5. Orta Asya-Tarih. 6.Asia, Central-History.
DS22.C46 2021
950.2

Genghis Khan and His Legacy
© Turkish Academy of Sciences, 2021
Science and Thought Series No: 32

ISBN: 978-605-2249-76-5
DOI: 10.53478/TUBA.2021.019

The scientific responsibility for the language, scientific, ethical and legal aspects of all the articles included in the book belongs to the authors. Turkish Academy of Sciences and editors have no responsibility.

Turkish Academy of Sciences
Vedat Dalokay Cad. No:112 06670 Çankaya - Ankara TÜRKİYE
Tel: +90 312 442 29 03 • www.tuba.gov.tr

Editors

Assoc. Prof. Cem Korkut
Dr. Mürsel Doğrul

Graphical Design

Erdal Tarkan Kara

First Edition

750 pcs.

Publication Place and Date

TDV Yayın, Matbaacılık Tesisleri, Ankara • September 2021

Bu çalışma, Creative Commons Atıf4.0 Uluslararası lisansı (CCBY4.0) ile lisanslanmıştır. Bu lisans, yazarlara atıf yapmak koşulu ile metni paylaşmanıza, kopyalamanıza, dağıtmanıza ve iletmenize; metni uyarlamak ve metnin ticari kullanımına (ancak sizi veya eseri kullanmanızı desteklediklerini ileri sürerek şekilde değil) izin verir.

The work (as defined below) is provided under the terms of this creative commons public license ("ccpl" or "license"). This license allows reusers to copy and distribute the material in any medium or format in unadapted form only, for noncommercial purposes only, and only so long as attribution is given to the creator.

TAKDİM

Takdime, elinizdeki eserin meydana gelme sürecini en başından ele alarak başlamak isterim. Moğolistan'ın Ankara Büyükelçisi Sayın Bold Ravdan, Moğolistan ve Türkiye arasındaki bilimsel iş birliğinin geliştirilmesi amacıyla bilim diplomasisi çerçevesinde Türkiye Bilimler Akademisi'ne (TÜBA) 14 Ocak 2020 tarihinde bir ziyaret gerçekleştirmiştir. Bu ziyarette gündeme gelen ve hemen akademinde uygulamaya da konulan Cengiz Han temalı ortak bilimsel çalışma programı yapılması yönünde fikir birliğine varılmıştır.

TÜBA'nın öncülüğünde, ülkemizde Cengiz Han ve Moğolistan konusunda çalışmaları olan bilim insanlarına yapılan davet sonucu 24 Haziran 2020 tarihinde online bir çalıştay gerçekleştirilmiştir. Farklı üniversitelerden 20 akademisyenin de katılım sağladığı online çalıştayda, TÜBA'nın koordinatörlüğünde Cengiz Han ve Moğolistan tarihi konusunda mevcut belgelerin ve kültürel eserlerin listelenmesi ve derlenmesi sürecinin ardından izlenecek bir sonraki yol haritası görüşülmüştür. Bu toplantıda TÜBA ve Moğolistan Ankara Büyükelçiliği işbirliğinde ve Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi ev sahipliğinde 15 Eylül 2020 tarihinde Cengiz Han ve Mirası konulu bir çalıştay yapılması kararlaştırılmış ve bu bilimsel toplantı Alanya'da yüz yüze gerçekleştirilmiştir.

Bilimsel bilgiyi esas alan ve bilim diplomasisini önceleyen TÜBA, ortak kültürel ve bilimsel değerler üzerinden iki ülke ilişkilerinin derinleştirilmesi noktasında bu tür bilimsel faaliyetleri önemli bulmaktadır. Moğolistan'ın dış politika konseptinde Türkiye, 2011 itibariyle "üçüncü komşu" olarak yer almaktadır. Türk ve Moğol dilleri, bu dillerin arasındaki bağlantılar, Göktürk Kitabeleri ve özellikle Uygur-Uranhay ve Sayan dilleri üzerine çalışmaları ile 2018 yılında Sosyal ve Beşerî Bilimler kategorisinde TÜBA Uluslararası Akademi Ödülünü Moğolistan Bilimler Akademisi Üyesi Bold Luvsandorj almıştır. 2021 yılının Türkiye'de "Moğolistan Turizm Yılı" ve Cumhuriyetimizin 100. yılı olan 2023 yılının ise Moğolistan'da "Türkiye Turizm Yılı" ilan edilmesi yönünde çalışmalar da ülke temsilcilikleri koordinasyonunda devam etmektedir. Bu eser gibi bilimsel çalışmaların da tarih bilgisine, kültürel mirasa yönelik katkıları

yanı sıra ülkeler arasındaki “Bilim Diplomasisi” açısından da bölgesel barışa, dayanışmaya ve kardeşliğe st düzeyde etkisinin olacağını vurgulamak gerekir.

Tarihimizin genç kuşaklarca anlaşılması, hataların yinelenmemesi, yaşanmışlıklardan dersler çıkarılması ve insanoğlunun medeniyet-kültür alanında gösterdiği başarının yenilenmesi anlamında tarihin süzgecinden geçirilerek bilimsel veriler ışığında tarih bilgisine ciddi anlamda ihtiyacımız bulunmaktadır. Tarihi kronolojik olarak okumanın yanı sıra; coğrafı, kültürel, siyasi anlamda da derinlemesine analizlere ihtiyacımız vardır. Birçok coğrafyada yerleşik düzene geçmiş olan bir ülkenin çocukları olarak bu konuda hazinemiz, mirasımız oldukça büyüktür. Bu minvalde TÜBA olarak tarihi mirasımızın bilim temelli ve araştırmalara dayalı olarak günümüze aktarılmasını hayati buluyoruz. Cengiz Han ve Moğolları birçok veheden ele alan “Cengiz Han ve Mirası” isimli bu eserin de bu tür bir anlayışla derlendiğini belirtmek isterim.

Bu zorlu COVID-19 küresel salgın zamanlarında böylesine müstesna bir eseri ortaya koyan değerli yazarlara, eserin vücut bulmasında katkılarını esirgemeyen TÜBA şeref yemiz Prof. Dr. İsenbike Togan’a ve editörlere teşekkürlerimi sunuyorum. Kitabın oluşması noktasında ilk günden itibaren işbirlikleri ve destekleri için Moğolistan’ın Ankara Büyükelçisi Sayın Bold Ravdan’a ve Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Ekrem Kalan’a da ayrıca müteşekkirim.

Türk tarihinin önemli simalarından Cengiz Han’ın bilimsel anlamda, tarihi veriler üzerinden ve sağlıklı bilgi temelinde objektif değerlendirmelere tabi tutulmasını çok değerli buluyorum. Geçmişten günümüze Moğol tarihinin Anadolu’ya etkileri de dahil olmak üzere birçok tarihi, sosyo-kültürel ve yoğun emek mahsulü bilimsel çalışmaların yer aldığı bu eserin okuyucularına ve ilgililere faydalı olmasını dilerim.

Prof. Dr. Muzaffer şEKER
TÜBA Başkanı

TEŞEKKÜR

Moğolistan ve Türkiye kadim tarihî ve kültürel bağları olan kardeş ülkelerdir. Türkiye Bilimler Akademisi tarafından yayınlanan “Cengiz Han ve Mirası” adlı bu kitap bizim kardeşlik bağlarımızı güçlendiren yeni bir belge ve iki ülkenin tarih ve kültür alanındaki işbirliğinin sonuçlarından biridir.

Türkiye Bilimler Akademisi, Alaaddin Keykubat Üniversitesi ve Moğolistan Büyükelçiliği işbirliğiyle 2020 sonbaharında düzenlenen bilimsel toplantıda, Cengiz Han'ın mirası ve Moğol tarihi ile ilgili birçok konu ele alındı. Konferansta, Türkiye'nin 12 üniversitesi ve Topkapı Sarayı'ndan bilim insanları ve araştırmacılar, Moğollar ve Cengiz Han'ın haleflerinin Türkiye'de bıraktığı tarihî ve kültürel miras üzerine ilgi çekici 20'den fazla sunum yapılmıştır. Diğer araştırmacılar tarafından birçok başka konu gündeme getirilmiştir. Cengiz Han çalışmaları dünya tarihinin önemli bir bileşenidir. Bu anlamda bu eserin dünya tarihine büyük katkı sağlayacağını vurgulamak isterim.

Cengiz Han'ın dünya gelişimine ve medeniyetine sunduğu ilk denilecek katkısı çok büyüktü. O, dünyanın farklı medeniyetleri arasında bağlantı sağlayıcısı, serbest ticaretin savunucusu, farklı dinlerin barış içinde bir arada yaşamasının destekçisi, kıtalar arasında kalıcı bir posta hizmetinin ve diplomatik pasaportun kurucusuydu. Cengiz Han çocukluk yaşlarını zorluklar içinde ve gençliğinde ise hayatını tehdit eden çetin bir rekabetin ortasında geçirdiği için sadık arkadaşlığa değer veriyor, ihanet ve aldatmalardan nefret ediyordu. Temucin'in dünya görüşünün oluşmasındaki en etkili kişi annesi Höelün Hatun idi.

Moğol İmparatorluğu'nun kurucusu Cengiz Han'ın tarihinin incelenmesi, Moğolistan ile Türkiye'yi birçok noktada bir araya getiriyor. Moğol İmparatorluğu ile ilgili tarihi ve kültürel birçok anıt Orta Doğu, Küçük Asya, Orta Asya ve Avrupa'da korunagelmıştır. Eski Türk tarihî ve kültürel anıtları Moğolistan'ın orta bölgeleri, Altay Dağları ve Orhun Vadisi'nde bol miktarda bulunmaktadır.

Moğolistan Hükümeti tarafından kültür ve turizm alanında gerçekleştirilmekte olan büyük projelerden birisi Ulanbator'da Cengiz Han Müzesinin kurulmasıdır. Bu eserin, müze tarafından yürütecek Cengiz Han ile ilgili gelecekteki çalışmalara destek olarak, Moğol ve Türk bilim adamları arasındaki işbirliğini yeni bir başlangıca yönlendireceğinden eminim.

Bu eseri yayınlayıp kamuoyuna sunan Türkiye Bilimler Akademisi'ne ve Akademi Başkanı Prof. Dr. Muzaffer Şeker'e Moğol halkı ve tarihçileri adına teşekkürlerimi sunarım.

Büyükelçi Bold Ravdan
Moğolistan'ın Ankara Büyükelçisi

EDİTÖRLERDEN

Değerli okuyucular elinizdeki Cengiz Han kitabı uzun bir çalışma sonrasında sizler ile buluştu. Türkiye Bilimler Akademisi'nin (TÜBA) tematik çalışmalarıyla bu tür alanında özgün çalışmaların ortaya çıkmasını oldukça değerli buluyoruz.

Editörler olarak bizler de çalışmanın özgünlüğünü korumak için yazarların özel isim ve terim kullanımlarında bir standartlaşmaya gitmedik. Literatürde kullanılan ve bilim insanlarınca kabul görmüş isimlendirmelere bu anlamda müdahil olmadık. Örneğin Cengiz Han'ın kendisi için; Cengiz Han, Çinggis Han, Çinggis-hahan, Çingiz Han (Chinggis Khan veya Genghis Khan, İngilizce) ve Cengiz Han'ın annesi için; Ölen-uçin (Ögelen-eke) veya Hö'elün yaygın olarak kullanılmaktadır.¹

Kitap oldukça geniş bir bakış açısıyla ele alındı. Siyaset biliminden uluslararası ilişkilere, ekonomiden ticarete, dini çalışmalardan mimariye, eğitimden kültür/sanata kadar birçok konuya değinen çalışmanın özgünlüğünü de bu kapsam oluşturuyor. Bu anlamda eserin ilgili literatüre değer katacağını düşünüyoruz.

Eserin hazırlanma sürecinde katkı sunan TÜBA Uluslararası İlişkiler Ofisi Sorumlusu Dr. Gülzade Kahveci'ye son halini almasında görüşleri ve tenkitleri ile katkı sunan değerli hakemler Prof. Dr. Ayşe Selçuk Esenbel ve Prof. Dr. Feridun Mustafa Emecen'e şükranlarımızı sunuyoruz. Esere adeta bir editör gibi yaklaşarak tavsiyelerini esirgemeyen Prof. Dr. İsenbike Togan hocamıza müteşekkirimiz. Ayrıca bu çalışmanın oluşması noktasında

¹ Chinggis Khan kullanımı için Bkz. İsenbike Togan, "Mongolia Before Chinggis Khan", The Mongol World, haz., Timothy May ve Michael Hope, New York, London: Routledge, 2021; Michal Biran, "Chinggis Khan", The Hebrew University of Jerusalem, Oneworld Publications, Oxford, 2007; Ruth W. Dunnell, "Chinggis Khan World Conqueror", Longman, New York, 2010 ve Genghis Khan kullanımı için Bkz. Paul Ratchnevsky, "Genghis Khan: His Life and Legacy", Çevrien Thomas Nivison Haining, Blackwell, 1991; John Man, "Genghis Khan: Life, Death, and Resurrection", Macmillan Publishers, 2013; Thomas J., Craughwell, "The Rise and Fall of the Second Largest Empire in History: How Genghis Khan's Mongols Almost Conquered", Massachusetts, Fair Winds Press, 2010.

ilk günden itibaren irade ortaya koyan TÜBA Başkanı Sayın Prof. Dr. Muzaffer Şeker'e ve değerli çalışmaları için yazarlarımıza minnettarız.

Editörler

İÇİNDEKİLER

TABLE OF CONTENTS

Çinggis Han'ın İç Asya Halklarının Kaderine Getirdiği Değişim

How Chinggis Khan Changed the History of the Inner Asian Peoples

Prof. Dr. İsenbike Togan

1

Çingiz Han ve Ortaya Çıktığı Çağın Özellikleri

The Rise of Chingiz Khan and the Characteristics of the Era

Prof. Dr. Saadettin Yağmur Gömeç

21

Cengiz Han ve Bütüncül Dünya Tasavvuru

Genghis Khan and His Holistic Worldview

Prof. Dr. Ekrem Kalan

42

Cengiz Han ve Evlatları Dönemindeki Merkezileştirme Faaliyetleri

Centralization under Genghis Khan and His Descendants

Prof. Dr. Abdulkadir Yuvalı

62

Türkiye ve Türk Dünyası Tarih Bilincinde Cengiz ve Halefleri Algısı

*Perception of Genghis Khan and His Successors in the Historiography of Turkey.
and the Turkic World*

Prof. Dr. Abdullah Gündoğdu

75

Moğolların İkinci Kuşak Halefleri: Türk-Tatar Hanlıklarında Yönetim Anlayışı

*The Second-Generation Successors of the Mongols:
Administration in the Turco-Tatar Khanates*

Doç. Dr. Serkan Acar

108

Moğol Hanlarının Müslümanlaşması

Islamization of the Mongol Khans

Doç. Dr. Mustafa Uyar

128

Cengiz Han'ın İktisat Düşüncesi ve Mirası

Genghis Khan's Economic Thought and Legacy

Dr. Mehmet Tuğrul

Doç. Dr. Cem Korkut

146

Moğolistan'daki Türk Topluluklarının Dünü, Bugünü ve Yarını

The Past, Present and Future of Turkic Communities in Mongolia

Prof. Dr. Ekrem Kalan

163

Rus Yıllıklarındaki Tarihî Hikâyelerde Altın Orda

Golden Horde in the Historical Stories of Russian Chronicles

Prof. Dr. İlyas Kemaloğlu

190

Japon Siyasi Tarihinde Cengiz Han ve Moğollar

Genghis Khan and the Mongols in Japanese Political History

Dr. Mürsel Doğrul

202

Nesebname-i Müluk (Moğol Kısmı) ve Muizzü'l-Ensab'ın Biçim ve İçerik Açısından Mukayesesi

Form and Content Analysis in the Nesebname-i Muluk (Mongol Part) and Muizzu'l-Ensab

Prof. Dr. Hayrunnisa Alan
230

İlhanlı - Celâyirli - Timurlu Görsel Sanatlarında Devamlılık

The Continuity in İlkanid, Jalayirid and Timurid Visual Arts

Prof. Dr. Serpil Bağcı
257

Moğol İmparatorluk Mirasının Önemli Bir Unsuru Olarak Alangoa Kültü

The Alangoa Cult as an Important Element of the Mongol Imperial Heritage

Doç. Dr. Nilgün Dalkesen
271

Amasya'da Bir Darüşşifa ve Kırşehir'de Cacabey Medresesi

A Darussifa in Amasya and Cacabey Madrasah in Kırşehir

Arş. Gör. Meral Koçak
289

Erzurum'un Sembolü İki Medrese: Çifte Minareli/Hatuniye ve Yakutiye Medreseleri

Double Minaret/Hatuniye and Yakutiye Madrasahs as Symbols of Erzurum

Prof. Dr. Nermin Şaman Doğan
307

Topkapı Sarayı Kütüphanesindeki Sanatlı İlhanlı El Yazmaları

Artistic İlkanid Manuscripts in the Topkapı Palace Library

Zeynep Atbaş
335

Dizin

Index
367

DİZİN

INDEX

Abdülkâdir-i Merâgî, 266
Ahmediye Medresesi, 319, 331
Ahmediyye, 136
Ahtacıyan, 256
Alakuş Tigin, 34
Alangoa kültü, 277, 279, 289, 290
Alan-koa, 28
Alçın, 120
Almalık, 34, 50
Altan Urug, 14, 279, 287
Altay, 26, 28, 31, 41, 97, 99, 118, 129, 158,
173, 175, 176
Altaylar, 3, 5
Altın Orda, 47, 49, 51, 52, 53, 58, 59, 60, 61,
65, 69, 70, 73, 74, 75, 76, 79, 82, 86, 88,
89, 96, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 107,
113, 115, 116, 117, 118, 120, 121, 126,
127, 134, 135, 143, 144, 194, 195, 196,
198, 199, 200, 201, 202, 203, 241
Altın soy, 279
Altun Bike, 35
Amasya, 295, 296, 297, 298, 299, 303, 305,
306, 309, 319, 333
Amasya Dartışşifası, 295, 296, 297, 298,
305, 306, 309
Amaterasu, 219
Ambakay, 27
Amu Derya, 104
ana soyu, 278, 279, 289
Anadolu, 29, 37, 38, 49, 56, 61, 62, 70, 73,
74, 96, 97, 101, 109, 139, 147, 238, 249,
276, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301,
303, 304, 312, 313, 315, 316, 317, 318,
319, 320, 322, 323, 324, 326, 327, 328,
329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336,
337, 338
Ankara Savaşı, 82
Antoloji, 354, 355, 366
Aral, 38, 49

Aral Denizi, 49
Arapşah, 199
Argun, 132, 138, 139, 141, 248
Arık Buğa, 74
Arlatlar, 28
arpa, 51
Arslan Han, 34
Ashikaga Klanı, 212
Astarhan Hanlığı, 113, 120, 130
Astrahan, 88
Atkırak, 35
avlu, 322
Azerbaycan, 73, 74, 89, 90
Azizler Mertebesi, 202
B. Sanhuu, 180, 181
Baba Tükles, 144
Babür, 17, 126, 288, 290, 291
Babür İmparatorluğu, 288, 290, 291
Babür Şah, 126
Badamhatan, 180, 181, 183, 187, 190, 192
Bagatur, 27
Bahadır Han, 28, 32, 35, 36, 37, 38, 40, 86,
87, 333
Bâherziyye, 135
bakavulan, 256
Balcuna, 31
Barak Baba, 141, 147
Barçuk, 35
barut, 48, 162
Batu Han, 13, 72, 73, 197, 203
Bayan Ölgü, 175, 177, 183
Baybars, 137, 145, 254
Baykal Gölü, 36, 79, 158
Baysungur Mirza, 270, 271
Behram Mirza, 341, 357, 360, 362
Bekter, 27
Belgütay, 27
Belh, 37

- Berke Han, 52, 58, 69, 74, 76, 134, 135, 136, 143, 144, 146, 202
- bimaristan, 296
- Birinci Türk Tarih Kongresi, 97
- Bizans, 65, 71, 235, 249, 313, 315, 317
- Bor-öndör, 180
- Bozkır Kültürü, 172
- Bozkır sistemi, 256
- Börte, 6, 7, 9, 13, 27, 31, 32, 277, 279, 285, 286, 287, 289
- Börte-uçın, 31
- Budist, 55, 57, 142, 184
- Budizm, 48, 58, 60, 142, 207
- Bugurçu, 28, 34, 35
- Buhara, 6, 37, 49, 53, 58, 87, 88, 102, 126, 175
- Buhara medreseleri, 87
- Buluğan Hatun, 141
- bura tara, 15
- Burakşın Hatun, 73
- Burhan Haldun Dağı, 34
- Bursa, 70, 354, 355
- Buruciye Medresesi, 331
- Buryat Moğolları, 279
- busang, 15
- busaniğul, 15
- Buyır Nor, 27
- Buyruk, 32
- Büyük Hun, 100, 108, 152, 172, 191
- Büyük İskender, 83
- Cacabey Medresesi, 295, 296, 299, 300, 301, 303, 304, 306, 307, 308, 310
- Cacirat Bey, 28
- camı, 59, 182, 299, 333
- Canıbek, 103, 199
- Canoğulları, 126
- Cantemir, 122
- casağ, 10
- Cebe Noyan, 34
- Cehennem, 361
- Celaleddin Harzemşah, 37, 42
- Celaleddin Karatay, 318, 330, 332
- Celâyirli, 263, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271
- Celayirliler, 26
- Cemalettin Yakut el-Gazani, 323
- Cenevizliler, 59
- Cengiz Han, 30, 35, 40, 45, 46, 48, 49, 53, 54, 55, 56, 58, 59, 60, 61, 64, 65, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 80, 81, 82, 84, 87, 88, 89, 90, 91, 94, 96, 99, 100, 102, 113, 115, 117, 125, 126, 129, 152, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 171, 172, 197, 207, 210, 212, 213, 214, 215, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 231, 235, 241, 242, 243, 246, 247, 248, 249, 253, 255, 272, 277, 279, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 343, 344, 347, 351, 363, 365
- Cengiz Han Ritüeli, 218
- Cengiz Han Yasaları, 152, 156, 162, 163, 164
- Cengiz Yasası, 45, 55, 56, 121, 122, 126, 164
- Cengiznâme, 81, 85, 86
- Cennet, 234, 361
- Chiu T'angshu, 154
- Cıncıklı Cami, 299
- Cuci, 28, 31, 36, 38, 65, 70, 71, 72, 73, 74, 76, 89, 101, 102, 107, 116, 241, 242
- Cungar Hanlığı, 175, 191
- Cungarya, 3, 5, 36, 175
- Curmagun, 72
- Curmağun Noyan, 71, 72
- Cürcet, 154
- Cüveynî, 53, 56, 69, 76, 139, 156
- cüz, 103, 345, 346, 347, 348, 351
- Çabuka, 28
- Çağatay, 36, 38
- Çağatay İrtiş, 36
- Çakur-han, 35
- Çamuka, 28, 31, 32, 35
- Çantuular, 171, 188
- Çarçiuday, 34
- Çelme, 31, 34, 35, 41
- çift başlı kartal, 327, 328
- Çifte Minareli Medrese, 320, 322, 327, 331, 335, 336, 337
- Çifte/Hatuniye Medresesi, 313, 320
- Çilaun, 28
- Çimbay, 28
- Çin, 2, 3, 13, 25, 29, 30, 33, 38, 42, 45, 46, 48, 49, 51, 52, 65, 68, 71, 72, 83, 86, 94, 98, 100, 107, 113, 115, 154, 172, 175, 176, 183, 209, 210, 212, 214, 222, 224, 227, 235, 245, 247, 249, 251, 269, 278, 288, 354, 360

- Çin Seddi, 172
 Çinggis, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14,
 15, 16, 17, 20, 115, 130, 284, 286
 Çingiz, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32,
 33, 34, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 55, 62,
 84, 87, 95, 100, 108, 117
 Çingiz Yasası, 95
 Çoibalsan, 180
 Çu Nehri, 154
 Çulman, 47
 Çürcet, 26, 27, 29, 34
 Çürcetler, 27
 Dai Seçen, 27
 Darhan, 175, 180
 Darıtay, 31
 Daruğacı, 68
 Darüşşifa, 295, 296, 299, 303
 Demâvend Dağı, 140
 Demchigdonrov, 217, 230, 232
 Deşt-i Kıpçak, 47, 49, 54, 82, 85, 86, 102,
 104, 106, 115, 116, 143, 144
 deve, 158, 177
 Devlet Geleneği, 172
 Devletşâh, 266, 267, 273
 Devletşâh Semerkandî, 266, 273
 Dımaşk, 138, 248
 dinar, 54, 239
 Divaniyan, 256
 Diyar-ı Rum, 85
 Dneper, 38
 Dnyeper, 47
 Doğu Avrupa, 33, 47, 48, 67, 79, 117, 121,
 129, 278
 Doğu Çin Denizi, 47
 Duha Türkleri, 186, 187, 188
 Duhalalar, 171, 186, 187
 Ebu Said, 252, 266, 267, 269, 270, 271, 341,
 361, 362
 Ebulgazi, 86, 87
 Ebulhayr Han, 103
 edebiyat, 59, 96, 343, 354
 Edigey, 200
 Edirne, 70, 82
 Ekber Şah, 288
 Ekbername, 289
 Elcigidey Noyan, 72
 Emir Nogay, 82
 Erdenet, 180
 Ermeni, 50, 56, 194, 313, 315, 326
 eyvan, 322
 Eyyubiler, 154
 Fahr-i Müdebber, 242, 249
 Födör, 197
 Fukushima Yasumasa, 213, 229
 Galdan Boşgot Haan, 175
 Gansu, 3, 5
 Garşasname, 362, 363, 366
 Gazan Han, 140, 141, 142, 147, 239, 246,
 248, 255, 258, 333, 341, 343, 356, 357,
 364
 Geghatu Han, 319
 Genpei İç Savaşı, 209
 Gerege, 54, 60
 Gevherşad, 290, 291
 geyik, 158, 171, 187, 188
 Giyaseddin Muhammed Suhreverd, 238
 Giyaseddin Tarhan, 253
 Gobi, 26, 225
 Gong İmparatorluğu, 154
 Goryeo Krallığı, 209
 Gök Medrese, 319, 322, 327, 331, 336, 337
 Guçu, 283, 284
 gümüş, 35, 36, 50
 Gürcü, 30, 313, 315, 320
 Güyük, 12, 13, 72, 73
 Güyük Kağan, 72, 73
 Hâce Abdülhayy, 266, 267
 Hâcegân, 134
 Hachiman, 211
 Haçlı Seferleri, 47
 Hanefî, 120, 141
 Hanzade, 290
 hanzâde, 119
 Harezm, 36, 68, 134, 144, 240, 259
 Harezmsahlar, 36, 46, 154, 248
 Hasan-ı Büzürg, 266
 Hasar, 284
 havâtin, 137
 hayat hikâyesi, 196
 hayvancılık, 26, 166, 181, 185
 Hazar Denizi, 37, 47, 50
 Hekim Ata, 143
 Henti, 175
 Herat, 254, 263, 264, 270, 271
 Hetum, 50
 Hıtay, 235, 240, 244, 245, 259
 hierogamous, 280

Hindistan, 37, 48, 51, 127, 134, 156, 238, 248, 288, 294
 Hindukuş, 38
 Hokand, 36
 Hokkaido, 221
 Hotan, 36
 Hoton, 179, 180, 181, 183, 190, 191
 Hotonlar, 171, 173, 179, 180, 181, 182, 190, 191
 Hovd, 175, 176, 183, 184
 Hö'elün Ana (bkz. Ölen-uçin, Ögelen-eke, Hö'elün Ucin), ix, 27, 30, 277, 278, 279, 281, 284, 287
 Hristiyanlık, 48, 56, 60, 162
 Hsin T'angshu, 154
 Hundi Hatun, 320
 Hülegü, 13, 72, 73, 74, 135, 136
 Hüseyin Baykara, 252
 Hz. Adem, 244, 246, 247, 357
 Hz. Ali, 245
 Hz. İsa, 245
 Hz. Mesih, 245
 Hz. Muhammed, 235, 244, 245, 247, 255, 357, 361, 362
 Hz. Süleyman, 244
 Hz. Yakup, 244, 245
 II. Gıyaseddin Keyhüsrev, 320, 329
 Isık-kul bölgesi, 154
 İbn Battuta, 49, 58, 156
 İbn Haldun, 6, 95
 İç Asya, 2, 3, 5, 17, 20, 213
 İdi Kut, 34
 İdil boyu, 49, 50
 İdil-Ural Türkleri, 87, 88, 89
 İkinci Meşrutiyet, 90
 İl Bilge Katun, 28
 İlhan Tegüder, 136, 138
 İlhanlı, 6, 47, 51, 60, 64, 65, 69, 71, 72, 74, 75, 79, 84, 85, 97, 101, 110, 132, 136, 138, 139, 140, 146, 235, 237, 238, 239, 241, 242, 243, 247, 254, 255, 258, 263, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 276, 288, 295, 296, 297, 301, 303, 313, 315, 317, 318, 319, 323, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 336, 337, 341, 344, 350, 351, 352, 354, 356, 357, 358, 361, 362, 363, 364
 İmildaş, 118, 129
 İmparatorluk Ordusu, 213, 214

İnce Minareli Medrese, 330, 331, 335
 İndus, 37, 38
 ipek, 47
 İpek Yolu, 45, 47, 49, 50, 51, 61, 162, 166
 İran, 6, 14, 30, 37, 38, 48, 51, 54, 73, 84, 96, 101, 103, 107, 113, 115, 120, 133, 135, 138, 140, 141, 145, 147, 154, 237, 238, 240, 243, 248, 249, 258, 259, 297, 303, 344, 346, 355, 358, 362, 363, 365
 İran Türkleri, 103
 İrtiş, 32, 50, 103
 İslam, 10, 20, 29, 35, 36, 37, 40, 42, 48, 55, 69, 70, 76, 82, 83, 84, 97, 106, 109, 121, 123, 127, 129, 133, 151, 154, 156, 167, 168, 173, 182, 213, 235, 237, 239, 240, 242, 243, 247, 248, 249, 250, 254, 255, 256, 259, 262, 266, 268, 271, 289, 291, 297, 299, 300, 302, 303, 304, 315, 317, 320, 331, 333, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 343, 345, 346, 347, 348, 350, 351, 354, 355, 356, 357, 361, 363, 365, 366
 İslamiyet, 58, 69, 76, 250, 258
 İsmail Gaspiralı, 88, 92, 93, 107
 İstanbul, 5, 10, 19, 20, 22, 25, 27, 28, 30, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 40, 41, 42, 49, 51, 53, 55, 56, 59, 61, 62, 69, 70, 74, 76, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 88, 89, 93, 94, 96, 98, 100, 101, 102, 106, 107, 108, 109, 110, 117, 118, 119, 121, 123, 125, 127, 129, 130, 134, 135, 140, 141, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 150, 151, 154, 156, 163, 167, 168, 179, 181, 190, 191, 196, 199, 202, 203, 207, 212, 230, 233, 234, 237, 238, 239, 240, 242, 243, 248, 251, 254, 258, 259, 262, 265, 266, 267, 269, 272, 273, 275, 276, 278, 289, 291, 297, 299, 301, 303, 304, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 326, 333, 335, 336, 337, 338, 345, 346, 347, 352, 355, 358, 361, 363, 365, 366
 İşân Mengli, 139
 İşbay-Mangıt, 119
 İtil, 47, 52
 İzzeddin Saltuk, 317
 Japon İmparatorluğu, 217
 Japonca, 206, 207, 217
 Japonya, 207, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 217, 218, 219, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 230

- Juan-juan, 25
 kabile, 2, 3, 5, 6, 15, 16, 17, 23, 29, 39, 65, 68, 117, 152, 156, 244, 279, 287
 Kabul Kağan, 27
 Kaçar sarayı, 269
 Kaçun, 27
 Kafkasya, 30, 38, 120
 kâğıt, 48, 50, 266, 267, 348
 kaide, 124
 Kalavun, 138, 145
 kalem-i Vâsiti, 266
 Kalenderiyye, 133
 kalgay, 120
 Kalka Nehri, 197
 Kalmuk, 103
 Kama, 47
 Kamakura, 209, 212
 Kamikaze, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 230, 231
 Kanglı, 30, 120
 Karaçar Noyan, 253, 255, 256
 Karaçi, 117, 119, 120
 Karadeniz, 49, 89, 100, 108, 113, 196
 Karakalpak, 81, 104
 Kara-Kitaylar İmparatorluğu, 154
 Karakoyunlu Cihanşah, 271
 Karakurum, 26, 38, 49, 51, 57, 68, 69, 71, 72, 73
 Karatay Medresesi, 319, 330, 335
 kâr-ı Mani, 360
 Karluk, 30, 120, 179
 Karluklar, 30
 Kasar, 27, 30, 31, 38
 Kasar Tigin, 31
 Kâsım Han, 103, 113, 118, 120
 Kâsım Hanlığı, 118, 119
 Kaşgar, 36, 88
 Kaşgarya, 154
 Kawahara Misako, 213, 214, 228
 Kaydu, 26
 Kayser, 80, 245
 Kayseri, 53, 54, 62, 70, 83, 107, 318
 Kazan Hanlığı, 113, 117, 118, 120, 129
 Kazan Türkçesi, 88
 Kazan Türkleri, 87, 89
 Kazvin, 37
 Kelile ve Dimne, 362
 Kemâleddin Abdurrahman, 136, 139
 Kerait Ong Han, 15
 Kerayit, 9, 15, 16, 26, 28, 31
 Kerey, 103, 176
 Kerulen, 25, 26, 35
 kervan, 36, 48, 49, 51, 318
 kervansaray, 52, 163
 Kıpçak, 30, 38, 54, 59, 69, 86, 88, 105, 106, 117, 119, 120, 135, 197, 198
 Kırgız, 22, 26, 39, 41, 179, 181
 Kırım Hanlığı, 83, 86, 108, 113, 116, 117, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 128, 129, 130
 Kırşehir, 295, 296, 299, 300, 302, 303, 304, 306, 307, 308, 319, 333
 Kitan, 29, 30
 Kıyat, 26, 27, 120
 Kıyat-Börçigin, 26
 kilise, 59
 Kin Tunguz İmparatorluğu, 154
 kitabe, 301, 302, 331, 333
 Koçkar-Mundus, 279
 Kokoçu, 283, 284
 Kongrat, 6, 120, 286
 Kore, 156, 209, 210, 212, 227
 Koromogawa Savaşı, 221
 Korykoslu Hayton, 28, 34, 41
 Kök Defter, 33
 Kök Türk, 22, 25, 29, 40, 41
 Kökçe, 28, 30
 Köke Nağur, 10
 Kökenor, 3, 5
 Köl Tigin, 28
 Köseadağ Savaşı, 82, 296, 313, 317, 329
 Kubilay, 13, 34, 39, 55, 58, 72, 74, 75, 79, 113, 115, 135, 207, 209, 210, 211, 213, 221, 223, 230, 246, 248
 Kubilay Kağan, 39, 246
 Kulca, 34
 Kulikovo, 200, 201
 Kulun-Buir, 158
 kumaş, 49
 Kurikan, 26
 Kurt Cebe Noyan, 36
 Kurultay, 72, 118
 Kutalmış Kaya, 35
 Kutlug, 27
 kutsal evlilik, 280
 Kutula, 27
 Kübreviyye, 133, 134, 135, 140, 143
 Küçlög, 32

kültür, 3, 17, 29, 39, 47, 67, 81, 84, 85, 86,
94, 97, 98, 100, 104, 113, 165, 173, 207,
221, 226, 254, 267, 270, 271, 278, 295,
296, 299, 327, 329, 343, 357, 364
Kür Han, 26
küren, 9
Liao Hanedanlığı, 154
Louis, 56, 57, 64
Macaristan, 156
Malazgirt Savaşı, 315
Mamay, 199, 200, 201
Mançu, 26, 29
Mançurya, 79, 213, 215, 217
Mançu-Tunguz, 26
Mangıt, 120
Maniheizm, 48
Marko Polo, 48, 62
matriline, 278
Mâverâünnehir, 36, 135, 154
Mazdeizm, 48
Mazenderan, 69
Mecdüddin Şirvânî, 144
Medrese, 299, 300, 313, 321, 322, 324, 332,
337
Meiji Dönemi, 213
Mekke, 238, 254, 361
Melik Nâsırüddin Muhammed, 317
Melville, 141, 147
Memluk, 13, 47, 65, 70, 71, 135, 137, 138,
142, 146, 254, 258
Memluk Devleti, 135, 146
Mengli Giray, 122
Mengu-wu, 25
Mengü Kağan, 39, 50, 65, 70, 71, 73
Meng-wa, 25
Mêngwa, 154
Mêng-wu, 154
menkibe, 196
Merkezi Asya, 65, 68
Merkit, 9, 31, 32, 283
Merv, 38
Mescid-i Aksa, 361
Mescid-i Haram, 361
Mısır, 65, 70, 71, 243
Mihmânnâme-i Buhâra, 102, 107
milliyetçilik, 215, 219, 223
Minamoto Yoshitsune, 220, 221
minare, 300, 302, 324, 326, 327, 329
Ming, 17, 212, 231

Mirâcnâme, 341, 357, 360, 361, 362
mistik, 289
Moğol Barışı, 4, 70
Moğolca, 6, 10, 11, 54, 178, 179, 183, 185,
187, 220, 239, 246, 251, 254, 299, 300,
303, 304
Moğolistan, 3, 5, 14, 23, 32, 39, 40, 50, 56,
102, 154, 171, 172, 173, 174, 175, 176,
177, 178, 180, 182, 183, 184, 185, 186,
187, 188, 189, 190, 191, 213, 214, 215,
216, 217, 221, 222, 223, 224, 225, 226,
227
Moğolistan Müslümanları Birliği, 182
Moğolların Gizli Tarihi, 5, 6, 7, 10, 15, 20,
25, 27, 28, 31, 32, 33, 34, 35, 39, 41, 158,
179, 277, 280, 281, 282, 283, 284, 285,
286, 287, 291
Moğol-Türk İmparatorluğu, 65, 67, 69, 70,
75
Moh Pazar, 53
Mongğol, 6, 14, 17
Moskova Knezliği, 113, 117, 119
Möngge, 56, 57
Möngke, 12, 13, 16, 18, 209
Mönglik, 30
Muhammed b. Aybek b. Abdullah, 341,
344, 345, 346, 350, 366
Muhammed Harezmsâh, 36, 37
Muhammed İbn Hinduşah Nahçıvanî, 48
Muhammed Şibani Han, 104
Muinedddin Süleyman Pervane, 320
Mukali, 34, 71
Mukali Noyan, 71
Mu-ku-lu, 25
Murad Giray, 123, 124, 125, 126, 130
Mustafa Âli, 82, 83, 107
Mücerrebname, 297
nakkaş, 360
Nalaih, 175
Nayman, 9, 16, 26, 50, 120, 176
Nesebname-i müluk, 235
Nijniy Novgorod, 199
Nogay, 81, 88, 102, 104, 105, 116, 176
Nogay Ordası, 88
nökör, 9
Nüvisendegan-ı Tacik, 256
Oda Nobunaga, 212
Oğuz Kağan Destanı, 26, 280
Oğuznâme, 81, 82, 86

- Olcayto Han (bkz. Sultan Ölceytü Hüdabende), 295, 297, 303
 Olcâytû, 323, 333
 Onan Nehri, 32
 Onon, 25, 26
 Or Han, 26
 Ordos, 3, 5
 ordu, 6, 10, 16, 17, 37, 96, 125, 156, 162, 287
 Orkun, 26, 30, 33, 41
 Orta Anadolu, 53
 Orta Asya, 3, 10, 14, 17, 20, 22, 23, 29, 46, 47, 48, 50, 51, 84, 85, 95, 105, 106, 127, 134, 139, 156, 158, 159, 234, 249, 250, 258, 278, 279, 287, 288, 303, 357, 362
 Orta çağ, 44, 57, 79, 132, 170, 212, 221, 239, 301, 312, 313, 317, 333, 334, 337, 345, 346, 348, 350, 351, 355, 366
 Orta Doğu, 2, 46, 47, 49, 276, 278, 291, 317, 320, 335, 336, 357
 Ortaçağ, 47, 139, 152, 195
 Ortaklık, 53, 54, 226
 Ortoğh, 163
 Osman Gazi, 82, 140, 147, 154, 157, 168, 248, 258, 333, 337
 Osmanlı, 17, 70, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 88, 92, 97, 106, 107, 108, 109, 113, 117, 121, 123, 124, 125, 127, 128, 129, 130, 150, 151, 163, 194, 234, 239, 249, 258, 262, 265, 266, 271, 298, 304, 313, 315, 322, 323, 334, 337, 340, 344, 345, 351, 352, 355, 358, 361, 364, 365, 366
 Oş, 36
 Otrar, 36, 46, 50
 Oyrat, 31, 103
 Ögedey, 7, 12, 13, 38, 53, 55, 56, 65, 70, 71, 72, 73
 Ögedey Kağan, 12, 13, 65, 71, 72, 73
 Ögelen-eke (bkz. Ölen-uçın), 27
 öküz, 50, 51, 159
 Ölceytü Hüdâbende, 142
 Ölen-uçın, 27, 30
 Ömer Ogul, 35
 Öngüt, 34
 Ötemiş Hacı, 86, 101, 107, 109, 144
 Özbek, 6, 17, 58, 81, 102, 103, 104, 143, 144, 146, 171, 181, 188, 199
 Özbek Han, 58, 104, 143, 144, 146, 199
 Özi, 47
 Padişah Hatun, 320, 325, 331
 Paiza, 54
 Pamir, 36
 patriarkal, 156
 Pax-Mongolica, 4, 162, 166
 Pekin, 49, 50, 58, 60, 69, 72, 75, 224
 Pencap, 38
 posta teşkilatı, 51, 164
 Potanin, 180, 181, 182, 191
 Pyana Nehri, 199, 203
 Rab Reşidi, 239
 Rab-ı Reşîdî, 343, 344, 351, 357
 rasathane, 300, 343
 resim sanatı, 265, 271, 343, 361
 ressam, 266, 341, 361
 Reşidüddin, 51, 53, 84, 235, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 248, 249, 250, 251, 252, 255, 259
 Rus knezlikleri, 30, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202
 Rus yıllıkları, 118, 195
 Rusça, 78, 112, 194, 241
 Rus-Japon Savaşı, 214
 Rusya Müslümanları, 88
 Rusya Türkleri, 89, 90, 100, 110
 Ryazan, 196, 197, 198, 199, 200, 203, 204
 Sa'deddîn Kutluğ, 141
 Sabuncuoğlu Tıp ve Cerrahi Tarihi Müzesi, 296
 Sadreddîn Ahmed Hâlidî Zencânî, 141
 Sadreddîn İbrâhim, 140
 Safevi, 17, 263, 267, 272, 341, 357, 358, 360, 362, 365
 sâhib-i divân, 139
 Sakhalin, 221
 Salgurlular, 248
 Salname, 300, 304
 Saltuklu Devleti, 315
 Saraycık, 49, 105
 Sarı Deniz, 47
 Sartak, 73
 Sebilürreşad, 92
 Selçuklu, 29, 97, 99, 101, 109, 139, 147, 163, 249, 296, 297, 298, 299, 301, 302, 303, 304, 312, 313, 315, 317, 318, 319, 320, 322, 323, 324, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 334, 335, 336, 337
 Selçuklular, 53, 70, 154, 248, 313, 315, 317, 318, 329, 337, 357

- Selenge, 28, 37, 40, 41, 42, 102, 108, 123, 130, 175, 180, 183
 Selim Giray, 123
 Selmân-ı Sâvecî, 266
 Semerkant, 37, 49, 254, 258
 Semipalatinsk, 176
 Sentimur Türbesi, 297
 Seyyid Ata, 143
 Sha-tolar, 25
 Sh-Hia Tangut İmparatorluğu, 154
 Shih-weiler, 25
 Shôkokuji tapınağı, 210
 Sır Derya, 36, 104
 Sırat-ı Müstakim, 90
 Sırçalı Medrese, 319, 330, 335
 Sibir, 88, 102, 113, 114, 116, 119, 120, 121, 126, 129
 Sibir Hanlığı, 113, 120, 121, 129
 Sivas, 53, 70, 82, 110, 296, 299, 318, 319, 322, 327, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337
 Siyenpiler, 279
 Song İmparatorluğu (bkz. Sung), 206
 Sorkan Şira, 28
 Sovyet Türkleri, 103
 Sovyetler Birliği, 103, 176, 224, 225
 SSCB, 80
 Subutay, 30, 31, 34, 35, 37, 41
 Subutay Batur, 35
 Suematsu Kenchô, 221
 sufi, 289
 Sugiyama Kiyohiko, 212, 213
 Sultan Ahmed, 265, 267, 270
 Sultan Ahmed Bağdadi, 270
 Sultan Muhammed, 34, 36
 Sultan Ölceytü Hüdabende, 341
 Sultaniye, 238, 239, 343, 364
 Sung (bkz. Song), 26
 sülüs yazı, 301
 Şah Tahmasp, 267, 341, 357, 360
 Şahne, 68
 Şahruh Bahadır, 251, 253, 254
 Şamanist, 135, 171, 184
 Şamanizm, 187
 Şarın-gol, 180
 şecere, 235, 237, 241, 242, 247, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 257
 Şecere-i Terâkime, 86
 Şecere-i Türk, 28, 32, 35, 36, 37, 38, 40, 86, 87, 88
 Şehnâme, 263, 267, 268
 Şemseddîn Muhammed el-Cüveynî, 139
 Şenb-i Gâzân, 343
 Şerafeddin Sabuncuoğlu, 296
 Şeyh Ahmed, 144
 Şeyh Hasan Gürgânî, 144
 Şeyh Üveys, 263, 265, 266, 267, 270
 Şifahane, 296
 Şigikan-hutuhu, 283
 Şiki-Kutuku, 32, 37
 Şube-i Moğol, 241, 246
 Tabakat-ı Nasırı, 33
 Taç kapı, 297, 298, 302, 303, 323
 Talmud, 57
 Tangut, 5, 19, 26, 29, 30, 38
 Taoizm, 219
 Tarbagatay Dağları, 176
 Tarbay, 35
 tarım, 160, 166, 180, 181
 tarihî hikâye, 195, 196, 198, 199, 202
 Tarmaşirin Han, 142
 tasvir geleneği, 265
 taş işçiliği, 299
 Taşkent, 2, 10, 20, 28, 40, 47, 62, 143
 Tatar, 27, 30, 31, 81, 82, 83, 86, 88, 89, 91, 104, 106, 118, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 130, 194, 196, 203
 Tatar Tonga, 31
 Tatarlar, 6, 25, 26, 27, 56, 62, 69, 81, 82, 83, 91, 108
 Tavacıyan, 256
 Tayang, 31
 Teb Tengri, 28
 Tebriz, 38, 72, 73, 74, 138, 238, 239, 258, 263, 268, 270, 271, 315, 318, 319, 326, 332, 343, 344, 351, 357, 359, 360, 363, 364, 366
 Tegüder, 136, 137, 138, 139, 140, 145
 Tela Kalesi, 74
 Temüge, 7, 27, 30, 38
 Temüge Otçigin, 7, 30, 38
 Tengri, 34
 Tezhip, 344, 345, 351, 366
 tımar, 68
 tımarhane, 296
 Tibet Budizmi, 219

- ticaret, 46, 47, 48, 50, 51, 52, 53, 54, 55,
160, 162, 163, 164, 165, 166, 209, 214,
343
- ticaret birliği, 53
- ticaret yolları, 46, 47, 48, 51, 52, 160, 163,
164, 165, 166
- Tiflis, 38
- TİKA, 44, 170, 185, 189
- Timur, 55, 61, 79, 80, 81, 82, 83, 87, 88, 89,
90, 95, 96, 97, 99, 101, 102, 103, 104, 106,
109, 122, 200, 235, 253, 254, 255, 256,
258, 270, 287, 288, 289, 290, 291, 292
- Timur Güregen, 255, 256
- Timurlu, 84, 85, 234, 235, 238, 242, 251,
252, 253, 254, 256, 258, 263, 266, 270,
271, 272, 290, 291
- Togla, 25, 26
- Tohta Han, 58
- Toj Bölgesi, 186
- Tokta Beki, 32
- Toktamış, 89, 200
- Tokugawa Ieyasu, 212
- Toluy (bkz. Tuluy), 13
- Topkapı Sarayı Müzesi, 240, 241, 243, 251,
259, 260, 267, 272, 287, 292, 340, 345,
346, 348, 350, 351, 352, 353, 355, 358,
363, 365, 366
- Toyotomi Hideyoshi, 212
- Töde Mengü, 135, 136
- Törebaşı, 124, 125
- Töre-i Cengiz, 121, 122
- Töv, 175, 183
- Ts. Şagdarsüren, 180
- Tsaatan, 173, 186, 187
- Tugrul, 28
- Tuluy (bkz. Toluy), 38, 65, 70, 72, 135,
246, 248
- Tuşi, 28
- tutgaul, 52
- Tuva, 26, 30, 34, 183, 184, 186, 187, 192
- tüccar, 49, 52, 53, 54, 88, 163, 362
- Tüdan Mengü, 73
- türbe, 296, 302, 318, 321, 322, 325, 343
- Türk devlet geleneği, 45, 65, 67, 70
- Türk Ocakları, 91
- Türk tarihçiliği, 80, 89, 91, 100, 102
- Türk Yurdu, 47, 61, 90, 91, 92, 93, 94, 106,
107, 108
- Türkçe, 8, 28, 93, 98, 118, 120, 135, 137,
138, 140, 143, 172, 240, 250, 251, 254,
258, 297, 301
- Türkçülük, 88, 90, 91
- Türkistan, 4, 11, 18, 26, 29, 30, 34, 36, 37,
38, 40, 46, 49, 68, 69, 70, 76, 83, 85, 86,
87, 88, 96, 97, 101, 107, 109, 113, 115,
116, 120, 135, 143, 156, 167, 171, 175,
176, 179, 247
- Türkiyat, 93, 179, 180, 183, 190, 191, 294,
317, 320, 336, 337
- Türkmen, 30, 84, 106, 315
- Türk-Moğol Devleti, 24, 30, 39, 41, 95
- Türk-Moğol İmparatorluğu, 95, 100
- Türk-Tatar, 87, 89, 113, 116, 117, 118, 119,
120, 121, 127, 129, 194
- Ubeydullah b. Abbas, 355
- Ulaangom, 180, 181, 183
- Ulakçı, 73
- Ulanbator, 44, 170, 175, 180, 183, 189
- ulaşım, 48, 49, 225
- Ulu Şeyh, 135
- ulus verme, 68, 69, 71
- Uranhay (bkz. Urianhai), 30
- Uraz Muhammed Han, 119
- Urianhai (bkz. Uranhay), 173, 186
- urts, 187
- Uygur, 22, 25, 26, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 40,
41, 154, 172, 173, 176, 179, 181, 186, 246,
251, 254, 288, 300
- Uzun Hasan, 96, 268, 271
- uzun mesafeli ticaret, 160, 163, 164
- vakfiye, 303, 323
- veraset, 3, 9, 12, 13, 14, 68
- vergi, 35, 55, 59, 72, 162, 164, 198, 201,
301, 303
- Vladimirtsov, 158, 159, 160, 168, 180, 181,
182, 191
- Volga, 47
- Voronej Nehri, 197
- Wang Ye Miao, 215, 219
- Yabanlu Pazarı, 53
- Yâkût el-Mustasimî, 341, 344, 352, 353
- Yakutiye Medresesi, 313, 319, 323, 324,
325, 326, 328, 331, 333, 335, 337
- yam, 51, 162
- Yam sistemi, 51, 163
- Yasa-yı Cengiz, 121, 126
- Yayık Irmağı, 105

Yedisu, 49, 103, 175

Yedi-su, 34

Yeh-lü Ch'u-ts'ai, 55, 62

Yesevî, 82, 107, 143

Yeseviyye, 134

Yesugey, 27, 34

Yesüy, 7, 9, 11, 12, 13

Yoçi, 28

Yuan Hanedanı, 209

Zaamar Sum, 183

Zadonşina, 199, 200, 204

Zaysan Gölü, 176

Zen rahibi, 210

Zengî Ata, 143

CENGİZ HAN ve MİRASI

Moğol İmparatorluğu'nun kurucusu Cengiz Han, tüm dünyayı ve toplumları etkilemiş tarihsel bir figürdür. Asya halklarına getirdiği askeri, ekonomik ve siyasi değişimler zamanla diğer bölgelere yayılmıştır. O, kendi çağında bütüncül bir dünya tasavvuru ile yola çıkmış ve güçlü bir merkezi sistemi teşkil etmenin mücadelesini vermiştir. Cengiz Han sadece kendi toplumunun değil Türk dünyasının ve diğer toplumların tarihini, kültürünü ve mimarisini belli zaviyelerden etkilemiştir. Döneminde komşu olduğu Çinliler ve Ruslar başta olmak üzere diğer Asya toplumlarının siyasi tarihlerinde etkin bir yere sahiptir. Cengiz Han'ın kurduğu imparatorluk sistemi, kendine özgü ekonomik ve toplumsal kurumları ile imparatorluğun büyümesinin ve yayılmasının sırrı olmuştur. Bu eser multidisipliner bir yaklaşımla 17 bölümde Cengiz Han'ı ve onun mirasını çok boyutlu ve kapsamlı olarak ele almaktadır.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ

Vedat Dalokay Caddesi No: 112, 06670 Çankaya/ANKARA
Tel: +90 (312) 442 29 03 Faks: +90 (312) 442 72 36

 www.tuba.gov.tr

 www.facebook.com/TUBAakademi

 twitter.com/TUBAakademi

